25.5.2018

Eduskunta
Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle tieliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 180/2017 vp)

Lakivaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriötä tarkistamaan otsikon asiassa tiedoksiantoa koskevien pykäläehdotusten (174 ja 175 §) sisällön ja toimittamaan säännöksiä koskevat asianmukaiset ja kattavat perustelut.

Liikenne- ja viestintäministeriö on arvioinut säännöksiä yhteistyössä oikeusministeriön kanssa ja ehdottaa harkittavaksi, että säännökset muotoiltaisiin seuraavasti:

174 §
Liikennevirhemaksua koskevan päätöksen tiedoksianto

Liikennevirhemaksua koskeva päätös annetaan tiedoksi rikkomukseen syyllistyneelle viipymättä henkilökohtaisesti tai muutoin todisteellisesti siten kuin todisteellisesta tiedoksiannosta hallintolaissa (434/2003) säädetään.
Liikennevirhemaksua koskeva päätös voidaan antaa 1 momentissa säädetyn estämättä tiedoksi hallintolain 59 §:n mukaisena tavallisena tiedoksiantona, jos kyseessä on moottorikäyttöisellä ajoneuvolla tehty liikennerikkomus, johon syyllistyneen henkilöllisyys on välittömästi todettu. Päätös on tällöin lähetettävä viipymättä ja viimeistään kahden viikon kuluessa rikkomuksen tekopäivästä.
Jos päätöstä ei ole annettu tiedoksi kuuden kuukauden kuluessa rikkomuksen tekopäivästä, asia raukeaa.

175 §
Ajoneuvokohtaista liikennevirhemaksua koskevan päätöksen tiedoksianto

Ajoneuvokohtaista liikennevirhemaksua koskeva päätös annetaan tiedoksi hallintolain 59 §:n mukaisena tavallisena tiedoksiantona. Jos ajoneuvon omistaja tai haltija on oikeushenkilö, päätös annetaan tiedoksi ajoneuvolain 3 §:n 23 kohdassa tarkoitetulle käyttövastaavalle.
Ajoneuvokohtaista liikennevirhemaksua koskeva päätös on lähetettävä viipymättä ja viimeistään 30 päivän kuluessa rikkomuksen tekopäivästä.

Perustelut

174 §. *Liikennevirhemaksua koskevan päätöksen tiedoksianto.* Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin tiedoksiannosta noudatettavasta menettelystä. Säännöksessä korostettaisiin hallituksen esityksen mukaisesti hallintolain 60 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilökohtaisen tiedoksiannon ensisijaisuutta. Lähtökohtana olisi päätöksen luovuttaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

epäillylle henkilökohtaisesti heti rikkomuksen tapahduttua. Tämä on perusteltua sekä seuraamusten vaikuttavuuteen, että rikkomuksesta epäillyn oikeusturvaan liittyvistä syistä. Rikkomuksiin on perusteltua puuttua mahdollisimman nopeasti. Toisaalta tosiasialliset puolustautumismahdollisuudet heikkenevät nopeasti ajan kuluessa. Vaikka lähtökohta olisi henkilökohtainen tiedoksianto, voitaisiin tarvittaessa käyttää muitakin todisteellisen tiedoksiannon tapoja kuten lähettämistä postitse saantitodistusta vastaan. Sähköisen tiedoksiannon osalta noudatettaisiin sitä koskevaa yleislainsäädäntöä (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 18 §, 13/2003).

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin poikkeuksesta, jonka nojalla päätös voitaisiin eräissä tilanteissa antaa tiedoksi myös tavallisena tiedoksiantona eli esimerkiksi kirjeenä postitse. Vastaavasta menettelystä säädetään sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 11 §:n 2 momentissa. Hallituksen esityksen 94/2009 vp yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan virheellisesti, että nykyinen säännös koskisi ajoneuvoa pysäyttämättä havaittuja rikkomuksia. Kysymys ei kuitenkaan ole tästä, vaan nimenomaan tilanteista, joissa ajoneuvo pysäytetty ja epäillyn henkilöllisyys on välittömästi todettu.

Menettely otettiin käyttöön vuonna 2006 (kumottu rikesakkomenettelystä annetun lain 8 §:n 2 momentti) ja sen perustelut sisältyvät hallituksen esitykseen 16/2005 vp. Esityksen mukaan perinteisessä liikennevalvonnassa saattaa esiintyä käytännössä tilanteita, joissa rikkomuksiin syyllistyneiden suuren lukumäärän vuoksi tai muusta syystä ei ole heti mahdollista tai tarkoituksenmukaista kirjoittaa seuraamusta koskevaa määräystä heti kiinnijäämistilanteessa. Säännös mahdollistaa esimerkiksi sen, että ajoneuvo pysäytettäisiin, ajoneuvon kuljettaja tunnistettaisiin ja häntä kuultaisiin, mutta määräys lähetettäisiin hänelle postitse jälkikäteen. Päätös voitaisiin lähettää yleislainsäädännön mukaisesti myös sähköisesti.

Tarkoituksena ei ole, että päätöksiä voitaisiin lähettää tavallisena tiedoksiantona pitkänkin ajan kuluttua todetusta liikennerikkomuksesta, koska asianosainen ei tällöin enää osaisi odottaa päätöstä. Päätös olisi näissä tilanteissa lähetettävä viipymättä ja viimeistään kahden viikon kuluessa rikkomuksen tekopäivästä. Mikäli päätöstä ei ole tätä ajankohtaa ennen saatu postin kuljettavaksi tai sähköisesti lähetetyksi ja se edelleen halutaan antaa tiedoksi, on noudatettava 1 momentin pääsääntöä.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin liikennevirhemaksua koskevan asian raukeamisesta. Hallintolaki ei sisällä yleisiä säännöksiä seuraamuksen määräämisen tai tiedoksiannon vanhentumisesta. Oikeusturvasyistä on perusteltua sitoa liikennevirhemaksun vanhentuminen nimenomaan tiedoksiannon toimittamiseen, koska tosiasialliset puolustautumismahdollisuudet heikkenevät ajan kuluessa. Jos päätöstä ei olisi annettu tiedoksi kuuden kuukauden kuluessa tekopäivästä, ei päätöksellä enää olisi oikeusvaikutuksia eikä maksua saisi periä. Säännöksestä seuraisi myös, että jos päätöstä liikennevirhemaksun määräämisestä ei olisi tehty kuuden kuukauden kuluessa tekopäivästä, ei päätöstä enää saisi tehdä (näin myös HE 223/2010 vp s. 23/I).

175 §. *Ajoneuvokohtaista liikennevirhemaksua koskevan päätöksen tiedoksianto.* Pykälässä säädettäisiin ajoneuvokohtaista liikennevirhemaksua koskevan päätöksen tiedoksiannossa noudatettavasta menettelystä.

Pykälän *1 momentti* on muotoiltu hallituksen esitystä mukaillen, kuitenkin niin että siinä viitataan yksityiskohtaisten menettelyiden osalta yleislainsäädäntöön eli hallintolakiin. Hallituksen esitykseen sisältyvä maininta ajoneuvoliikennerekisteriä ilmenevästä ajoneuvon omistajan, haltijan tai tilapäisen käyttäjän osoitteesta ei ole tarpeellinen. Vastuun

kohdistumisesta eli siitä, että ajoneuvokohtaisesta liikennevirhemaksusta vastaa ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja, haltija, tilapäinen käyttäjä tai käyttövastaava, säädetään 176 §:ssä. Vastuullisen henkilön osoitteen selvittäminen puolestaan sisältyy viranomaisen yleisen selvitysvelvollisuuden piiriin (hallintolaki 31 §:n 1 momentti). Sähköisen tiedoksiannon osalta noudatettaisiin yleislainsäädäntöä.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tiedoksiantoa koskevasta määräajasta. Määräaika on tarpeen oikeusturvasyistä. Lyhyttä määräaikaa puoltaa muun muassa se, että todistustaakasta on säädetty tavanomaisesta poikkeavasti. Lähetyspäivän merkitsemisestä ei ole tarpeen säätää erikseen, se on osa hyvää hallintoa ja lähetyspäivä on joka tapauksessa tiedoksiannon tapahtumisen ajankohdan arvioinnin välttämätön edellytys. Tiedoksiannon tapahtumisesta säädetään hallintolain 59 §:n 2 momentissa, jonka mukaan vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kimmo Kiiski
Liikenneneuvos